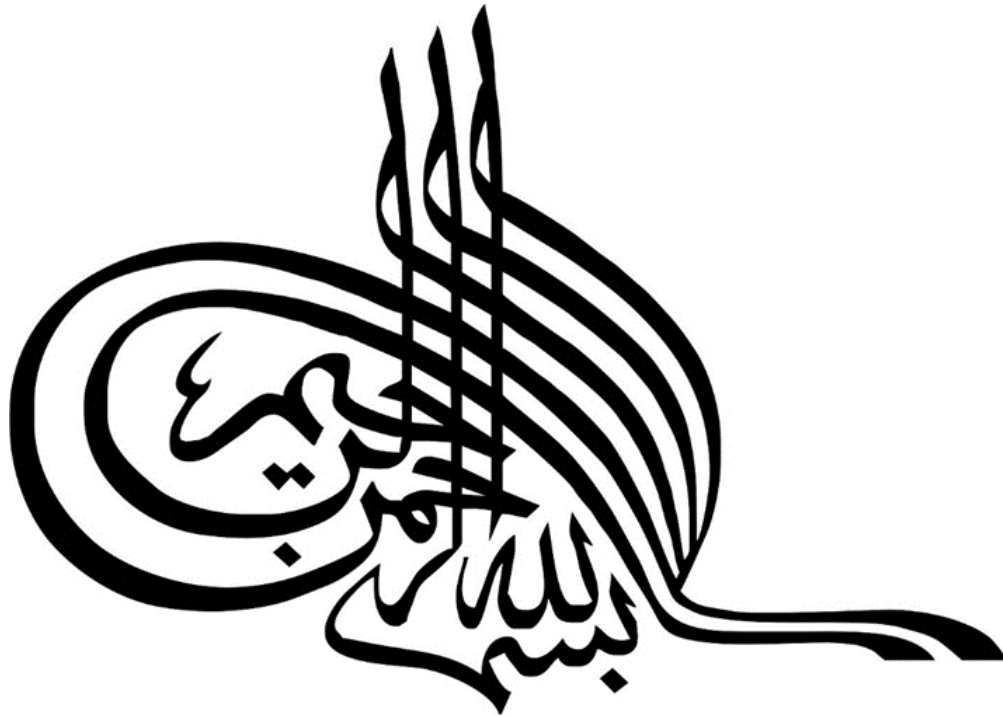






دانشگاه پیام نور

واحد شهریار

موضوع پروژه :

بررسی و تحلیل گسترش شبکه های اجتماعی در میان دانش آموزان

استاد :

دانشجو :

شماره دانشجویی :

سال تحصیلی :

چکیده

هدف این تحقیق بررسی و تحلیل گسترش شبکه های اجتماعی در میان دانش آموزان دختر مقطع متوسطه دوره ی دوم دبیرستان است که با توجه به تنوع و گستردگی ابزارهای استفاده از شبکه های اجتماعی می توان از این تحقیقات نتیجه گرفت که استفاده زیاد از شبکه های اجتماعی و اینترنت می تواند در پیشرفت تحصیلی و زندگی دانش آموزان تأثیر منفی قابل توجهی داشته که جای تأمل دارد.

نتایج نشان می دهد که میزان تاثیرگذاری دوستان و اطرافیان در استفاده از شبکه های اجتماعی زیاد است که این نشان از آمار بالای کاربران این شبکه ها می باشد.

مهم ترین دلایل دانش آموزان برای استفاده از این شبکه های اجتماعی به ترتیب اولویت عبارتند از : ارتباط نزدیک با خانواده و اطرافیان ، به روز بودن، دریافت آخرین اخبار و در جریان قرار گرفتن اتفاقات روز دنیا ، پر کردن اوقات فراغت ، پیدا کردن محتوای سرگرم کننده از جمله نوشته ها و تصاویر ویدیویی ، به اشتراک گذاشتن عکس ها و ویدیوها با دیگران ، اشتراک در شبکه های اجتماعی به دلیل حضور بسیاری از دوستان و اطرافیان ، در اختیار داشتن شبکه گسترده و جامع با دیگران ملاقات با افراد جدید.

نتایج نشان می دهد تاثیر منفی استفاده از شبکه های اجتماعی به مراتب بیشتر از تاثیر مثبت آن می باشد البته در اینجا نیاز به یک فرهنگ سازی جامع در مدارس دارد تا روش استفاده ی صحیح و کاربردی از این شبکه ها به دانش آموزان آموزش داده شود.

کلید واژگان : اینترنت، شبکه های اجتماعی، دانش آموزان ، آسیب های اجتماعی

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
فصل اول :	۱
مقدمه و بیان مسئله	۱
پرسشنامه پژوهش :	۶
فصل دوم	۱۵
ادبیات و پیشینه ی تحقیق	۱۵
ادبیات تحقیق	۱۶
مقدمه	۱۶
تعاریف و مفاهیم	۱۸
شبکه اجتماعی چیست ؟	۱۸
شبکه‌های اجتماعی مجازی	۱۹
فهرست شبکه های اجتماعی وطنی داخل ایران	۲۳
فهرست شبکه‌های اجتماعی مجازی جهان	۲۴
تاریخچه و عملکرد دو شبکه اجتماعی عمومی معروف و پر طرفدار در سطح جهان	۲۵
شبکه‌های اطلاعاتی و ارتباطی	۲۶
بررسی کارکردها، شناسایی آثار مثبت و پیامدهای منفی شبکه های اجتماعی	۲۸
الف- اهداف و کارکردهای شبکه های اجتماعی	۲۸
ب- مزایای شبکه های اجتماعی	۳۰
ج- پیامدهای منفی شبکه های اجتماعی	۳۴
شبکه های مجازی و آسیب های پیش رو	۳۷

۴۷.....	تهدیدات شبکه های اجتماعی
۵۱.....	تاثیر شبکه های اجتماعی بر آموزش
۵۴.....	پیشینه تحقیق
۵۹	فصل سوم
۵۹	روش شناسی تحقیق
۶۰	مقدمه
۶۰.....	روش تحقیق
۶۰.....	روش نمونه گیری
۶۱.....	واحد و سطح مشاهده
۶۱.....	محدوده مطالعاتی
۶۱.....	شیوه جمع آوری اطلاعات
۶۲.....	پایایی (reliability) و اعتبار (validity)
۶۲.....	محدودیت های تحقیق
۶۴	فصل چهارم
۶۴	نتیجه گیری و پیشنهادات و منابع
۶۵.....	بحث و نتیجه گیری
۶۵.....	پیشنهادهای و راهکارها
۶۷.....	منابع و مآخذ

فصل اول :

مقدمه و بیان مسئله

وقتی به گذشته نگاه میکنیم و وسایل ارتباطی آن زمان را با این دوره مقایسه میکنیم می بینیم که تکنولوژی چقدر باعث پیشرفت در کارها و زندگی شده است. وسایل ساده ی ارتباطی آن دوره اصلاً قابل قیاس با وسایل ارتباطی این دوره نیست، وسایلی از قبیل نامه و تلفن های ساده اولیه کار را دشوار میکرد ولی اکنون پیشرفت تکنولوژی باعث سریع تر شدن بسیاری از کارها شده، وسایلی که میتوان با آن تمام کارها را در مدت خیلی کم انجام داد مثل اینترنت و تلفن همراه و اخیراً شبکه های اجتماعی همچون تلگرام، فیسبوک، اینستا گرام و ولی وقتی مبتکران بزرگ دنیا جدیدترین اختراعات خود را برای راحتی انسان بوجود آوردند، شاید فکرش را هم نمی کردند که روزی انسان هزاره ی سوم از این وسایل سوء استفاده کرده و به دنبال چاره ای برای رفع خطرات این اختراعات و وسایل نوین ارتباطی باشند، وسایلی که در وهله اول دنیای مجازی را برای انسان به ارمغان آورد.

افزایش تولید وسایلی از قبیل تلفن همراه و اینترنت و ... در نهایت سهولت دسترسی سبب شد گروههای کثیری از افراد جامعه با سنین مختلف به این دنیای مجازی راه پیدا کنند به طوری که در قرن ۲۱ داشتن تلفن همراه یک کودک ۶ ساله برای کسی عجیب نیست. بررسی ها نشان داده اند که اینگونه وسایل تنها تأثیر منفی بر روی تحصیل دانش آموزان ندارد بلکه حتی در برخی موارد به آنها در مسائل آموزشی کمک هم میکند. ولی نکته ی قابل توجه این است که تأثیر منفی آنها بر روی دانش آموزان متأسفانه بیشتر از تأثیر مثبت آنهاست.

اینترنت به خودی خود ابزاری ضروری است، اما استفاده بیش از حد و نادرست از آن خطر اعتیاد را در پی دارد که این پدیده مشکل عمده ای را برای بهداشت روانی جامعه ایجاد کرده است. با این وجود تحقیقات ضد و نقیضی در زمینه اثرات اینترنت بر کاربران وجود دارد. دل (۲۰۰۱) به نقل از کیم و همکاران (۲۰۰۶) معتقد است اینترنت مانند تکنولوژیهای دیگر که سبب تنبلی های جسمی میشوند، کم تحرکی را تقویت نموده و تلاش برای برقراری روابط با دیگران را در دنیای واقعی کاهش میدهد و در نتیجه میتواند منجر به انزوای اجتماعی گردد. دانش آموزان در دنیای امروز با دسترسی به اینترنت میتوانند مسائل، ایده ها و باورهایشان را به یکدیگر و نیز با متخصصان و کارشناسان در سراسر دنیا در میان بگذارند و از این طریق به یادگیری برسند. شبکه های اجتماعی مجازی یک از ابزارهای مهم، با قابلیت ها و امکانات خود نه تنها تأثیر عمیق بر جنبه های اجتماعی کاربران در جوامع گوناگون گذاشته، بلکه در زمینه های مختلف به عنوان مثال، آموزش و پرورش، پزشکی، تجارت و قانون، کاربرد فراوان یافته است. شبکه های اجتماعی مجازی، خدمات آنلاین هستند که به افراد اجازه میدهند در یک سیستم مشخص و معین پروفایل شخصی خود را داشته باشند، خود را به دیگران معرفی کنند، اطلاعات خود را به اشتراک بگذارند و با دیگران ارتباط برقرار کنند. از این طریق افراد میتوانند ارتباط خود با دیگران را حفظ کرده و همچنان ارتباط های اجتماعی جدیدی را شکل دهند. این شبکه ها علاوه بر شکل دهی جدید به عرصه و فضای تعاملات رودرروی اجتماعی و کنش های میان فردی، نقش مهمی هم در نحوه انجام تعاملات شغلی و تجاری ایفا می کنند. در بحث از آسیب شناسی شبکه های اجتماعی،

نکته ی حائز اهمیت، ریسک بسیار بالای این گونه شبکه ها از لحاظ آسیب های اجتماعی و فرهنگی می باشد.

شبکه های مختلف اجتماعی با صدها میلیون کاربر در سالهای اخیر توجه مهاجمان سایبری را نیز بیش از هر هدف دیگری به خود جلب کرده اند. کاربران ساعتهای بسیاری را برای چت کردن با دوستانشان و چک کردن صفحه شخصی در شبکه های اجتماعی صرف میکنند. در واقع چک کردن صفحه شخصی، مطالعه ی به روزرسانی های دوستان مختلف و نظر دادن روی عکس ها و فیلم های دیگران، به عاداتی ناخودآگاه تبدیل شده است که در کوتاه مدت تمرکز افراد بر امور جاری زندگی و یا فعالیتهای شغلی را تحت تأثیر خود قرار میدهد. در برخی مطالعات که هزینه های فیس بوک را بر اقتصاد مورد واکاوی قرار داده اند نیز این هدر رفت سرمایه خود را نمایان تر ساخته است.

در عصر ترافیک و انواع آلودگی های محیطی و اخلاقی، وجود این نوع تکنولوژی ها به انسان راحت طلب بهانه می دهد که دیگر به سمت صله رحم در عالم فیزیکی و متن جامعه گام برندارد. روابط مجازی در شبکه های اجتماعی، به تدریج روابط رودرروی افراد را کم رنگ کرده و این امر به انزوای اجتماعی و در نهایت عدم جامعه پذیری صحیح در روند اجتماعی شدن افراد منجر خواهد شد. این محیط می تواند با ارائه امکانات جدیدتر رابطه بشر را روز به روز با دنیای خارج کمتر کند و نقش انسانی وی را در جامعه کمتر و کمتر نماید. امروزه اعتیاد در استفاده از شبکه های اجتماعی اینترنتی به معضلی برای نهاد خانواده در سراسر جهان تبدیل شده است. گسترش

روزافزون شبکه های اجتماعی در میان کاربران اینترنت، نیازمند بررسی رفتارهای فردی و اجتماعی انسان هاست مطالعات دیگر نیز نشان داده اند عزت نفس در کاربران معتاد به اینترنت به طور معنی داری نسبت به کسانی که از اینترنت استفاده نمی کنند و یا استفاده در حد معمول دارند، پایین تر است.

از سوی دیگر، در بعضی از تحقیقات مشاهده شده است درصدی از افراد که از افسردگی رنج می برند، با استفاده از اینترنت توانسته اند این احساس را کاهش دهند البته لازم به ذکر است این مسئله بیشتر در افرادی که افسردگی آنها حاصل احساس فقدان عزت نفس، خودپنداری پایین و ترس از طرد شدن توسط دیگران در جهت غلبه بر مشکلات فردی زندگی واقعی بوده، دیده شده است. اضطراب در کاربران معتاد به اینترنت نسبت به کاربران عادی بیشتر است. همچنین سلامت عمومی کاربران معتاد به اینترنت نسبت به کاربران عادی در معرض خطر بیشتری قرار دارد. اثر اینترنت بر میزان افسردگی و اضطراب چه در زمینه افزایش و چه کاهش آن بستگی شدید به نوع استفاده و زمان اختصاص داده شده به آن دارد.

پرسشنامه پژوهش :

این پرسشنامه براساس موضوع پژوهش و خصوصیات جامعه آماری تهیه و تنظیم شده است.

الف : سوالات جمعیت شناسی

نام و نام خانوادگی :

تاریخ تولد : نام مدرسه : پایه تحصیلی در سال ۹۵-۹۶:

ب: سوالات مربوط به سنجش کمی و کیفی استفاده از شبکه های اجتماعی

(فقط یک گزینه انتخاب شود)

ردیف	سوال	بسیار زیاد	زیاد	متوسط	کم	بسیار کم
۱	میزان استفاده شما از شبکه های اجتماعی					
۲	اولویت استفاده از این شبکه ها نسبت به سایر کارها هم چون درس					
۳	میزان تاثیر گذاری دوستان و اطرافیان در استفاده شما از شبکه های اجتماعی					
۴	میزان تاثیر مثبت استفاده از شبکه های اجتماعی در زندگی و تحصیل شما					

					میزان تاثیر منفی استفاده از شبکه های اجتماعی در زندگی و تحصیل شما	۵
					میزان استفاده دوستان و اطرافیان شما از شبکه های اجتماعی	۶

ج : سوالات مربوط به نوع ، محتوا و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی

۱- در حال حاضر از کدام شبکه های اجتماعی بیشتر استفاده می کنید؟ (امکان

انتخاب بیش از یک گزینه)

فیس بوک ☐ تلگرام ☐ توییتر ☐ اینستاگرام ☐ لاین ☐ تانگو ☐ واتس اپ ☐ سایر ☐

۲- میانگین استفاده روزانه ی شما از شبکه های اجتماعی چه مدت است؟ (فقط یک

گزینه انتخاب شود)

کمتر از نیم ساعت ☐ نیم ساعت تا ۱ ساعت ☐ بین ۱ تا ۲ ساعت ☐ بیش از ۲

ساعت ☐

۳- بیشتر از کدام نوع خدمات و امکانات شبکه های اجتماعی استفاده می کنید؟

(امکان انتخاب بیش از یک گزینه)

چت های خصوصی ☐ چت های گروهی ☐ کانال ها ☐ انتشار مطالب ☐

۴- بیشتر از کدام نوع محتوای شبکه های اجتماعی استفاده میکنید؟ (امکان انتخاب

بیش از یک گزینه)

پیام های متنی ☐ تصاویر و عکس ها ☐ صداها و موسیقی ☐ ویدیو و فیلم ها ☐

۵- محتواهایی که استفاده می کنید بیشتر دارای چه جنبه ای هستند؟ (امکان انتخاب

بیش از یک گزینه)

طنز ☐ سرگرمی ☐ اخلاقی ☐ اجتماعی و فرهنگی ☐ اخبار ☐ علمی ☐ تبلیغاتی ☐

۶- میانگین هزینه ماهانه شما برای استفاده از این شبکه های اجتماعی؟ (فقط یک

گزینه انتخاب شود)

کمتر از ۵ هزار تومان ☐ بین ۵ تا ۱۰ هزار تومان ☐

بین ۱۰ تا ۲۰ هزار تومان ☐ بیش از ۲۰ هزار تومان ☐

۷- مهم ترین دلایل شما برای استفاده از این شبکه های اجتماعی؟ (امکان انتخاب

بیش از یک گزینه)

ارتباط نزدیک با خانواده و اطرافیان ☐

به روز بودن، دریافت آخرین اخبار و در جریان قرار گرفتن اتفاقات روز دنیا ☐

پر کردن اوقات فراغت ☐

پیدا کردن محتوای سرگرم کننده از جمله نوشته ها و تصاویر ویدیویی ☐

- ☐ پیدا کردن محتوای سرگرم کننده از جمله نوشته ها و تصاویر ویدیویی
- ☐ به اشتراک گذاشتن عکس ها و ویدیوها با دیگران
- ☐ اشتراک در شبکه های اجتماعی به دلیل حضور بسیاری از دوستان و اطرافیان
- ☐ در اختیار داشتن شبکه گسترده و جامع با دیگران
- ☐ ملاقات با افراد جدید
- ☐ به اشتراک گذاشتن جزییاتی که در طول روز و زندگی عادی اتفاق می افتد

د : سوالات مربوط به سنجش وضعیت اقتصادی - اجتماعی

ردیف	پرسش ها	بله	خیر
۱	آیا شغل پدر شما دائمی است؟		
۲	آیا پدر شما دارای تحصیلات دانشگاهی است؟		
۳	آیا مادر شما شاغل می باشد؟		
۴	آیا مادر شما دارای تحصیلات دانشگاهی است؟		
۵	آیا میزان درآمد ماهیانه خانواده شما بیش از ۲ میلیون تومان است؟		
۶	آیا میزان درآمد خانواده شما جوابگوی مخارج زندگی می باشد؟		
۷	آیا منزل شما متعلق به خودتان است ؟		
۸	آیا خانواده شما خودروی شخصی دارد؟		

جدول ۱- فراوانی متغیرهای جمعیت شناختی پژوهش

نمونه آماری ۲۰۰ نفر

نام متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
شبکه های اجتماعی	فیس بوک	۳۴
	تلگرام	۱۲۷
	توییتر	۱۱
	اینستاگرام	۱۳۱
	لاین	۸۶
	تانگو	۴۳
	واتس اپ	۶۶
	سایر	۱۲
میانگین استفاده روزانه از شبکه های اجتماعی	کمتر از نیم ساعت	۵۱
	نیم ساعت تا ۱ ساعت	۸۴
	بین ۱ تا ۲ ساعت	۴۲
	بیش از ۲ ساعت	۲۳
استفاده از نوع خدمات و امکانات شبکه های اجتماعی	چت های خصوصی	۲۰۰
	چت های گروهی	۱۹۲
	کانال ها	۱۸۵
	انتشار مطالب	۱۷
استفاده از نوع محتوای شبکه های	پیام های متنی	۲۰۰
		۱۰۰

اجتماعی	تصاویر و عکس ها	۱۹۶	۹۸
	صداها و موسیقی	۱۸۷	۹۳,۵
	ویدیو و فیلم ها	۱۳۵	۶۷,۵
جنبه ی محتوای استفاده شده در شبکه های اجتماعی	طنز	۱۶۷	۸۳,۵
	سرگرمی	۱۱۵	۵۷,۵
	اخلاقی	۷۷	۳۸,۵
	اجتماعی و فرهنگی	۶۲	۳۱
	اخبار	۷۴	۳۷
	علمی	۱۰۲	۵۱
	تبلیغاتی	۳۱	۱۵,۵
میانگین هزینه ماهانه شما برای استفاده از این شبکه های اجتماعی	کمتر از ۵ هزار تومان	۶۸	۳۴
	بین ۵ تا ۱۰ هزار تومان	۵۹	۲۹,۵
	بین ۱۰ تا ۲۰ هزار تومان	۵۶	۲۸
	بیش از ۲۰ هزار تومان	۱۷	۸,۵

۹۸,۵	۱۹۷	– ارتباط نزدیک با خانواده و اطرافیان	مهم ترین دلایل شما برای استفاده از این شبکه های اجتماعی
۸۰,۵	۱۶۱	– به روز بودن، دریافت آخرین اخبار و در جریان قرار گرفتن اتفاقات روز دنیا	
۸۹	۱۷۸	– پر کردن اوقات فراغت	
۶۴	۱۲۸	– پیدا کردن محتوای سرگرم کننده از جمله نوشته ها و تصاویر ویدیویی	
۵۶	۱۱۲	– به اشتراک گذاشتن عکس ها و ویدیوها با دیگران	
۵۳,۵	۱۰۷	– اشتراک در شبکه های اجتماعی به دلیل حضور بسیاری از دوستان و اطرافیان	
۳۷	۷۴	– در اختیار داشتن شبکه گسترده و جامع با دیگران ملاقات با افراد جدید	میزان استفاده شما از شبکه های اجتماعی
۹	۱۸	بسیار زیاد	
۳۱	۶۲	زیاد	
۳۴	۶۸	متوسط	
۱۷	۳۶	کم	

۸	۱۶	بسیار کم	
۱۲	۲۴	بسیار زیاد	اولویت استفاده از این شبکه ها نسبت به سایر کارها هم چون درس
۱۶	۳۲	زیاد	
۳۲	۶۴	متوسط	
۲۳	۴۶	کم	
۱۷	۳۴	بسیار کم	
۲۱,۵	۴۳	بسیار زیاد	میزان تاثیر گذاری دوستان و اطرافیان در استفاده شما از شبکه های اجتماعی
۳۳	۶۶	زیاد	
۲۸,۵	۵۷	متوسط	
۱۰,۵	۲۱	کم	
۶,۵	۱۳	بسیار کم	
۱۰,۵	۲۱	بسیار زیاد	میزان تاثیر مثبت استفاده از شبکه های اجتماعی در زندگی و تحصیل شما
۱۱,۵	۲۳	زیاد	
۲۸	۵۶	متوسط	
۳۰,۵	۶۱	کم	
۱۹,۵	۳۹	بسیار کم	
۲۱	۴۲	بسیار زیاد	میزان تاثیر منفی استفاده از شبکه های اجتماعی در زندگی و تحصیل شما
۲۸,۵	۵۷	زیاد	
۲۴	۴۸	متوسط	
۱۷	۳۴	کم	
۹,۵	۱۹	بسیار کم	
۳۶,۵	۷۳	بسیار زیاد	میزان استفاده دوستان و

۳۰,۵	۶۱	زیاد	اطرافیان شما از شبکه
۱۵,۵	۳۱	متوسط	های اجتماعی
۱۱	۲۲	کم	
۶,۵	۱۳	بسیار کم	

فصل دوم

ادبیات و پیشینه ی تحقیق